

Handleiding Fietsbrevet Goud

1. Rechts op de rijbaan fietsen	p. 2
Doel	p. 2
Deelvaardigheden	p. 2
Oefenen	p. 2
In een beschermde omgeving	p. 2
In het echte verkeer	p. 2
2. Rechts afslaan	p. 3
Doel	p. 3
Deelvaardigheden	p. 3
Oefenen	p. 3
In een beschermde omgeving	p. 3
In het echte verkeer	p. 3
3. Links afslaan (zonder voorsorteren)	p. 4
Doel	p. 4
Deelvaardigheden	p. 4
Oefenen	p. 4
In een beschermde omgeving	p. 4
In het echte verkeer	p. 4
4. Langs een hindernis fietsen	p. 5
Doel	p. 5
Deelvaardigheden	p. 5
Oefenen	p. 5
In een beschermde omgeving	p. 5
In het echte verkeer	p. 5
5. Voorrang verlenen	p. 6
Doel	p. 6
Deelvaardigheden	p. 6
Oefenen	p. 6
In een beschermde omgeving	p. 6
In het echte verkeer	p. 7
Tips	p. 7
Algemene tips	p. 7
Tips voor leerlingen met leerproblemen	p. 7

Handleiding Fietsbrevet Goud

1. Rechts op de rijbaan fietsen

Doel

Is er geen fietspad dan fietst de leerling zo rechts mogelijk op de rijbaan. Dat vraagt voldoende stuurvaardigheid.

Deelvaardigheden

De leerling

1. rijdt op voldoende afstand van geparkeerde auto's
2. snijdt bochten niet af
3. kijkt alleen uit naar links bij een hindernis op de rijbaan of om een andere fietser in te halen

Oefenen

In een beschermde omgeving

Nodig

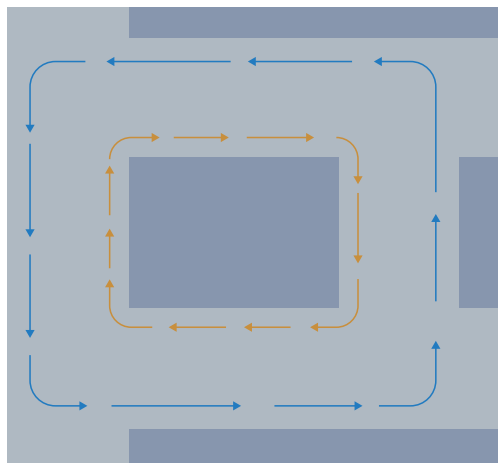
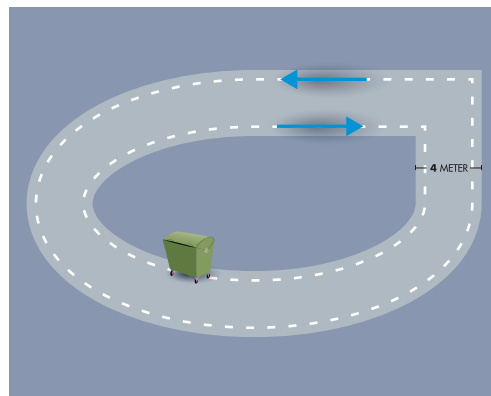
- een oefenterrein waarop je een rond parcours afbakent
- een grote hindernis zoals een vuilniscontainer

Organisatie

Baken op de speelplaats een rijbaan van minstens 4 meter breed af, met een hoek van 90° en een terugkerende bocht.

Oefening

- Een deel van de leerlingen rijdt met de wijzers van de klok mee, een ander deel tegen de wijzers van de klok in.
- Zorg ervoor dat de leerlingen zoveel mogelijk rechts rijden.
- Plaats en verplaats een hindernis zodat de leerlingen verplicht zijn om uit te kijken naar links.

In het echte verkeer

- Kies een rustige straat in de schoolomgeving zonder fietspad.
- Maak de leerlingen duidelijk dat ze zich nu in het echte verkeer bevinden. Maak daarom de volgende afspraken:
 - de leerlingen rijden zo rechts mogelijk
 - inhalen is verboden
 - de leerlingen houden 2 meter afstand
 - de leerlingen letten extra op bij in- en uitritten en bij geparkeerde wagens
- Laat de leerlingen blokje rond rijden: de helft in wijzerzin, de andere helft in tegenwijzerzin.

2. Rechts afslaan

Doel

De leerling slaat veilig rechtsaf. Dat is minder gevaarlijk dan links afslaan, omdat hij de rijbaan niet moet kruisen. Toch blijft voorzichtigheid nodig, vooral door het gevaar van de dode hoek.

Deelvaardigheden

De leerling

1. kijkt over de linkerschouder zonder af te wijken van de rijlijn
2. kondigt het manoeuvre aan door de rechterarm uit te steken
3. mindert snelheid en neemt de bocht met 2 handen aan het stuur
4. slaat rechtsaf in een korte bocht

Oefenen

In een beschermde omgeving

Nodig

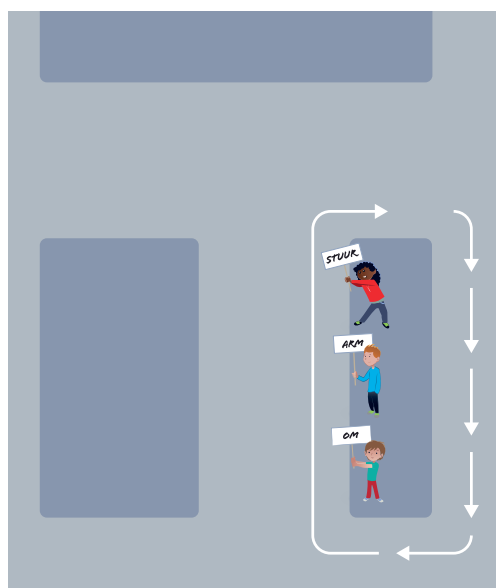
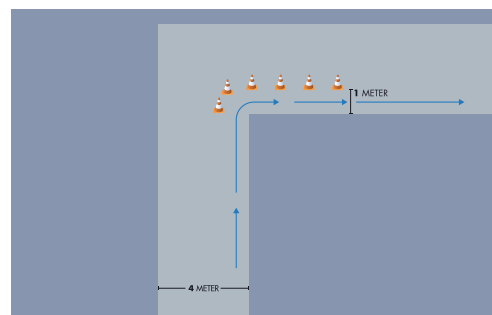
- een oefenterrein waarop je een bocht naar rechts maakt
- 6 kegels

Organisatie

- Baken een oefenterrein af met 1 of meerdere hoeken.
- Duid de breedte van de rijbaan aan (minstens 4 meter) en plaats kegels in de bocht die de leerlingen verplichten een korte bocht te nemen.

Oefening

De leerlingen rijden met de wijzers van de klok mee en slaan telkens rechts af door de deelvaardigheden één voor één uit te voeren.

Hebben de leerlingen het nog moeilijk met deze deelvaardigheden? Visualiseer ze dan op de plaatsen waar de handelingen gebeuren leerlingen te laten staan met bordjes met:

- OM (omkijken)
- ARM (arm uitsteken)
- STUUR (beide handen terug aan het stuur om de bocht te nemen)

Je kan deze 3 woorden ook vervangen door pictogrammen.

In het echte verkeer

- Kies een rustige straat in de schoolomgeving zonder fietspad.
- Ga aan een hoek staan waar de leerlingen om de beurt correct rechts afslaan.
- Werk in een 1e fase eventueel nog met de kaarten OM, ARM en STUUR.

3. Links afslaan (zonder voorsorteren)

Doel

De leerling slaat veilig links af en houdt daarbij rekening met andere verkeersdeelnemers. Links afslaan is een gevaarlijk manoeuvre voor fietsers, omdat ze doorgaand verkeer moeten kruisen.

Deelvaardigheden

De leerling

1. kijkt links (en indien nodig rechts) en houdt rekening met achteropkomend verkeer en tegenliggers
2. kondigt het manoeuvre aan door de linkerarm uit te steken
3. neemt een wijde bocht met beide handen aan het stuur
4. komt opnieuw aan de rechterkant van de rijbaan uit

Oefenen

In een beschermde omgeving

Nodig

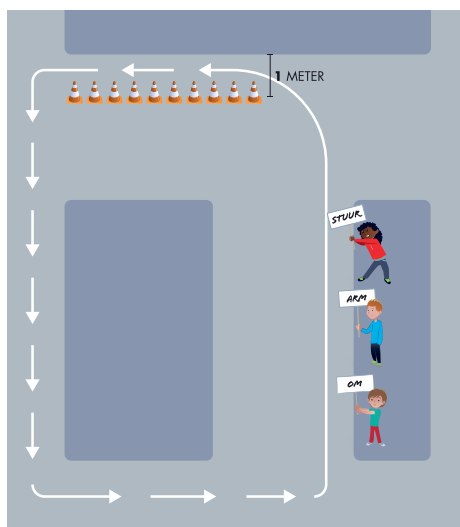
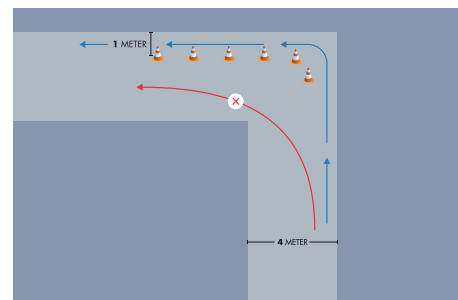
- een oefenterrein waarop je een bocht naar links maakt
- 6 kegels

Organisatie

- Baken een oefenterrein af met 1 of meerdere hoeken.
- Duid de breedte van de rijbaan aan en plaats kegels in de bocht die de leerlingen verplichten een wijde bocht te nemen.

Oefening

- De leerlingen rijden tegen de wijzers van de klok in en nemen telkens een wijde bocht naar links door de stappen één voor één uit te voeren.
- Werk in een 1e fase eventueel nog met de kaarten OM, ARM en STUUR.

In het echte verkeer

- Kies een rustige straat in de schoolomgeving zonder fietspad.
- Ga aan een hoek staan waar de leerlingen om de beurt correct links afslaan.
- Werk eventueel in een 1e fase nog met de kaarten OM, ARM en STUUR.

4. Langs een hindernis fietsen

Doel

De leerling fietst veilig langs een hindernis en houdt rekening met andere bestuurders. Is er geen fietspad? Dan fietst de leerling rechts op de rijbaan.

Uiterst rechts rijden is niet altijd mogelijk. Geparkeerde auto's en andere hindernissen dwingen de leerling soms om naar links uit te wijken, richting het midden van de rijbaan. Achterop- en tegemoetkomende voertuigen vormen dan een reëel gevaar.

Deelvaardigheden

De leerling

1. vertraagt en kijkt om over de linkerschouder
2. stopt als achterop- of tegemoetkomend verkeer een gevaar vormt
3. steekt de linkerarm uit
4. wijkt tijdig naar links uit en houdt afstand van de hindernis
5. rijdt daarna opnieuw zo rechts mogelijk op de rijbaan

Oefenen

In een beschermde omgeving

Nodig

- een oefenterrein van zo'n 30 meter lang
- 2 hindernissen
- 2 of meer kegels

Organisatie

- Baken een oefenterrein af van ongeveer 30 meter lang met een rijbaan van 4 meter breed.
- Zet aan het begin en het einde van de rijbaan een kegel als keerpunt.
- Plaats een hindernis langs de rijbaan.

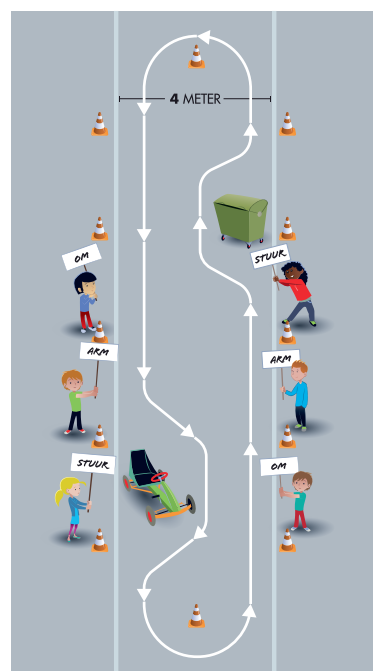
Oefening

- De leerlingen voeren vóór, tijdens en na het voorbijrijden van de hindernis de juiste handelingen uit.

Vraag aan de leerlingen welke hindernissen ze al tegenkwamen in het echte verkeer. Gebruik bij voorkeur 1 van deze hindernissen. Zo is de situatie herkenbaar en voorspelbaar.

In het echte verkeer

- Kies een rustige straat in de schoolomgeving zonder fietspad.
- Zet de situatie in scène door een hindernis op de baan te plaatsen, bijvoorbeeld een fiets.
- De leerlingen rijden om de beurt voorbij de hindernis en voeren de juiste handelingen uit.
- Werk in een 1e fase eventueel nog met de kaarten OM, ARM en STUUR.

5. Voorrang verlenen

Doel

De leerling geeft voorrang aan bestuurders die van rechts komen. Dit is een basisregel in het verkeer. Alleen intensieve training maakt van de regel 'rechts gaat voor' een automatisme voor jonge fietsers. Maak leerlingen duidelijk dat ze altijd voorzichtig moeten zijn op een kruispunt. Voorrang hebben betekent niet automatisch dat je ook voorrang krijgt.

Je kan verschillende vormen van voorrang oefenen:

- voorrang zonder verkeersborden
- voorrang met een stopbord en stopstreep
- voorrang met een omgekeerde driehoek en haaiantanden
- voorrang op een rotonde
- voorrang bij een smalle doorgang
- ...

Deelvaardigheden

De leerling

1. rijdt rechts op de rijbaan
2. vertraagt en kijkt om om te zien of er een bestuurder van rechts komt (oogcontact)
3. stopt indien nodig om voorrang te verlenen

De voorrangsregels in deze verkeerssituaties komen op de website aan bod in aparte oefeniches:

- verkeersborden en wegmarkeringen
- een rotonde zonder fietspad
- een fietsoversteekplaats
- een kruispunt met verkeerslichten
- een kruispunt waarbij een agent het verkeer regelt
- een spoorwegovergang

Oefenen

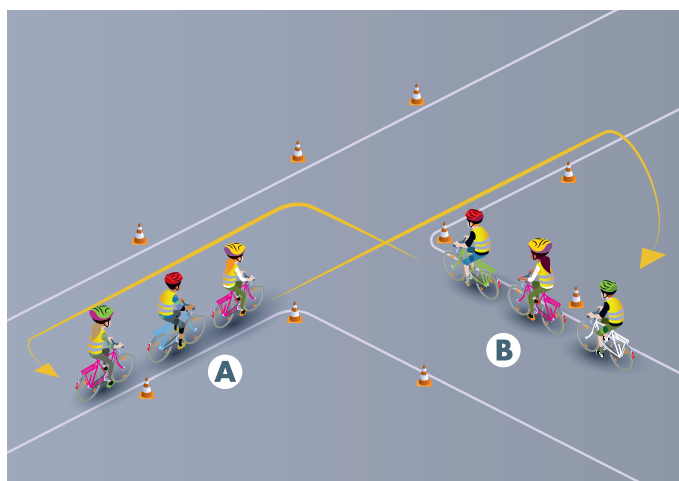
In een beschermde omgeving

Nodig

- een oefenterrein van 20 m²
- 12 kegels

Oefening 1: T-kruispunt

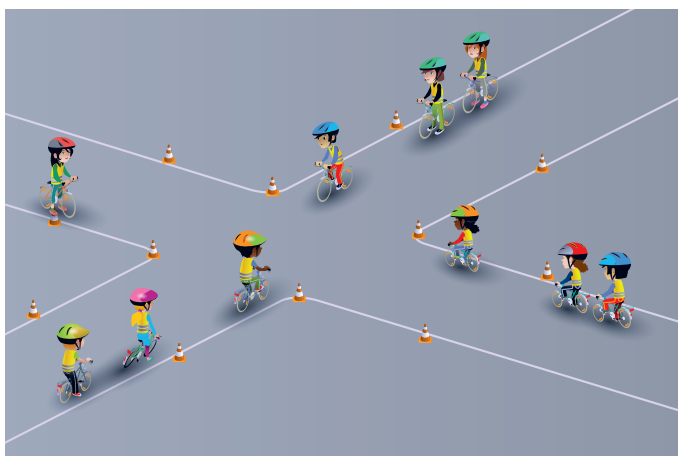
- Maak met kegels een T-kruispunt.
- Bij het fluitsignaal vertrekt de leerling van groep A. Hij rijdt over het kruispunt en geeft voorrang aan een leerling van groep B, die naar het kruispunt komt om links af te slaan.
- Komt een leerling van groep A een leerling van groep B tegen op het kruispunt, dan zegt die hardop: 'rechts gaat voor'. Het hardop verwoorden helpt om de regel te automatiseren.
- De leerling van groep A sluit daarna achteraan aan bij groep B, en omgekeerd.

Oefening 2: vierarmig kruispunt

- Maak met kegels een vierarmig kruispunt.
- Plaats in elke richting verschillende leerlingen met de fiets.
- Noem de namen van 2 leerlingen die klaar staan om te vertrekken.
- Elke leerling fietst rechtdoor en sluit aan bij de groep die aan de overkant staat te wachten.
- Daarbij houden de leerlingen rekening met de voorrang van rechts en voeren ze alle stappen uit.
- Variatie: de leerlingen mogen zelf kiezen naar waar ze rijden.

In het echte verkeer hoeft 'rechts gaat voor' niet luidop verwoord te worden. Deze tussenstap kan je overslaan bij leerlingen met autisme.

In het echte verkeer

- Kies een relevant kruispunt in de schoolomgeving.
- De leerlingen stellen zich op zoals in de oefening op de speelplaats (groep A en B).
- Wijs de leerlingen erop dat ze nu rekening moeten houden met het echte verkeer.
- Fiets eerst enkele keren mee en herhaal de regels.
- Tijdens de oefening voeren de leerlingen alle stappen uit.

Combineer tijdens het oefenen eventueel verschillende vaardigheden. Laat de leerlingen bijvoorbeeld na het rechts afslaan langs een hindernis fietsen, daarna veilig oversteken en op dezelfde hoek opnieuw links afslaan.

Tips

Algemene tips

Betrek de ouders bij de fietstraining

- Laat hen weten wat je met de leerlingen oefent. Zo kunnen ze overal op dezelfde manier mee oefenen. Gebruik de ouderbrief van verkeersschool.be om hen te informeren.

- Merk je dat je leerlingen nog onvoldoende vaardig zijn? Bekijk dan de oefeningen van het Fietsbrevet Brons of Zilver. Daarin vind je speelse opdrachten om de stuurvaardigheid verder te oefenen.

Tips voor leerlingen met leerproblemen

Geef leerlingen met leerproblemen eerst kijktijd

Laat deze leerlingen niet als 1e oefenen. Zo kunnen ze eerst kijken hoe het moet voordat ze zelf aan de beurt zijn. Je kan ook zelf oefeningen voordoen.

Bespreek met collega's

Beslis na het oefenen samen met de kinesi-therapeut of orthopedagoog. Hoe de leerling het examen zal afleggen: zelfstandig of onder

begeleiding. Sommige leerlingen zijn immers niet klaar om zich alleen in het verkeer te begeven, maar wel om MEE te fietsen.

Met dank aan Het Raster

